

Udhëtimi pa visa ne Ballkan

(Komentari përpara GAC 7 / 8 Dhjetor 2009)

EUobserver **Gerald Knaus dhe Aleksandra Stiglmayer**
6 Dhjetor 2009

Vendimi i javës së kaluar i BE-së për t'i aprovuar udhëtimet pa viza për Maqedonasit, Malazezët dhe Serbët ka sjellë festime në rajonin i cili shumë shpesh ishte i bllokuar në errësirë. "Evropa hap dyert e saj," njoftoi një e përditshme e Malit të Zi. "Muri i Shengenit ka rënë," deklaroi transmetuesi publik i Serbisë. Një linjë ajrore serbe ofroi menjëherë fluturime promovuese në vendet e Shengenit nën moton "Evropa për të gjithë ne".

Pas gati dy dekadave të izolimit, ky është një lajm i madh se qytetarët e këtyre tri vendeve do të jenë në gjendje të udhëtojnë pa viza në zonën Shengen nga data 19 Dhjetor. Kërkesa për vizë ishte kundërproduktive për anëtarët në pritje të BE-së. Kjo ka penguar biznesin dhe ka krijuar një pengesë psikologjike që i bëri qytetarët skeptik për një të ardhme evropiane.

BE-ja gjithashtu është duke marrë shumë në kthim. Si kusht për udhëtimet pa viza, vendet e Ballkanit kishin për të kryer reformat me ndikim të gjerë në fushat e kontrollit të kufirit, siguria e pasaportave dhe lufta kundër krimit të organizuar, korrupsionit dhe migracionit të paligjshëm. Këto masa e bëjnë tërë Evropën më të sigurtë.

Sidoqoftë, Shqipëria, Bosnja dhe Hercegovina dhe Kosova ende nuk janë pjesë e këtij grupi të lumtur.

Me statusin e saj ndërkombëtar ende të diskutueshëm, Kosova mbetet çështja më e nxehtë. Deri para pak kohësh nuk ka pasur perspektivë të liberalizimit të vizave për Kosovën. Por në Tetor të vitit të kaluar Komisioni premtoi një "dialog të vizave", me perspektivën e liberalizimit të mundshëm, e kushtëzuar nga reformat e nevojshme. Megjithatë, për dallim nga vendet e tjera të Ballkanit Perëndimor, BE-ja ende nuk lancoi as edhe një udhërrëfyes të vizave i cili përcakton të gjitha reformat që Kosova do të duhej të ndërmarrë. Procesi u la i paqartë.

Ka arsye të dukshme për të anashkaluar procesin. Komisioni nuk ka dashur të armiqësojë ata anëtarë të BE-së që kanë refuzuar të njohin pavarësinë e Kosovës, dhe të cilët mund të jenë të shqetësuar se një dialog për viza arrin të nënkuptohet si njohje, ose atyre që kanë frikë se ajo do të hapë portat për emigracionin e paligjshëm.

Këto shqetësime nuk janë të justifikuar. Së pari, përvoja me vendet e tjera të Ballkanit tregon se një proces i qartë i përqëndruar në udhërrëfyes me objektiva të përcaktuara

ka prodhuar reformat më të shpejta. Ndër të tjera, kjo kërkon një seri të tërë masash të ashpra për kontrollin e migracionit, duke përfshirë edhe marrëveshjet e ripranimit e cila i detyron vendet që të kthejnë mbrapsht cilindo qytetar që banon në BE në mënyrë të paligjshme. Përveç kësaj, Kosova është mikëpritëse e EULEX-it, misioni i sundimit të ligjit më i madhi në historinë e BE-së. EULEX-i është duke u përpjekur për të arritur shumicën e reformave të njëjta të cilat do të përcaktohen në një udhërrëfyes. Kushtëzimi në procesin e liberalizimit të vizave në masë të madhe do të rrisë perspektivat e saj të suksesit.

Së dyti, liberalizimi i vizave për Kosovën mund të jetë krejtësisht *status neutral*. Në fund të fundit, Komisioni është aktualisht në bisedime me Tajvanin për heqjen e vizave, duke treguar se njohja ndërkombëtare dhe politika e vizave janë të dy çështje mjaft të ndara. Pra, ka shumë arsye për takimin e ministrave të jashtëm të BE-së më 7 dhe 8 Dhjetor, të ftoj zyrtarisht Komisionin për hartimin e një udhërrëfyesi të vizave për Kosovën, duke e bërë të qartë se kjo do të jetë pa paragjykim të statusit të saj.

Ministrat gjithashtu mund të përshpejtojnë procesin e heqjes se kërkesës për vizë për Shqipërinë dhe Bosnën. Kur BE-ja në Korrikun e kaluar propozoi që të hiqen vizat për Serbinë, Malin e Zi dhe Maqedoninë, Shqipëria dhe Bosnja ishin ende duke i zvarritur këmbët e tyre mbi kushtet. Që atëherë, megjithatë, ata kanë bërë përpunim të madh dhe shpejti do të plotësojnë të gjitha kushtet. Pyetja atëherë nuk do të ishte se a do të kualifikohen për udhëtim pa viza vitin e ardhshëm por *kur vitin e ardhshëm?*

Çdo gjë mund të fitohet nga një vendim i hershëm për të ruajtur vullin dhe për të siguruar se Shqiptarët dhe Boshnjakët nuk ndihen të diskriminuar. Ministrat e jashtëm të BE-së mund të përcaktojnë një datë të synuar për fillimin e udhëtimet pa viza para pushimeve të verës, Maj ose Qershor 2010.

Kjo do të kërkonte Komisionit të organizojë misionet e vlerësimit - mbase do të jenë tre për secilin vend - sa më shpejt të jetë e mundur. Dy të parët janë planifikuar tashmë për në Dhjetor, gjë që është inkurajuese. Duke supozuar një rezultat pozitiv të misionit, Komisioni, Parlamenti dhe Këshilli do të duhet të punojnë me shpejtësi për të ndryshuar Rregulloren përkatëse.

Në ndërkohë, Serbia, Mali i Zi dhe Maqedonia duhet të sigurohen se udhëtimi pa viza për Ballkanin mbetet një histori sukcesi. Ata duhet të vazhdojnë të shkojnë përpara me reformat e udhërrëfyesit, duke mos lënë asnjë dyshim për angazhimin e tyre të vazhdueshme për të përmbushur standardet e BE-së.

Ata mund edhe të bëjnë publike përfitimet pozitive të lirisë së vizave. A është në rritje numri i studentëve të Ballkanit Perëndimor në BE? A është në lulëzim tregëtia me BE-në? A ka më shumë ngjarje ndër-kulturore?

Procesi i liberalizimit të vizave ka qenë një shembull i shkëlqyer i pushtetit të butë të BE-së në punë. Ka pasur kushte shumë të qarta, një proces rigoroz me pikësnyime dhe afate dhe një lëng karrote i arritshëm në fund. Kjo krijoi një konkurrencë shumë të shëndetshme midis pesë vendeve pjesëmarrëse. Kur Shqipëria dhe Bosnja e kuptuan verën e kaluar se ata ishin mbetur prapa fqinjëve të tyre, ata dyfishuan përpjekjet e tyre.

Këtu janë mësimet që mund të përdoren për procesin e zgjerimit më të gjërë të Ballkanit. Trajtimi i të gjitha vendeve njësoj në një proces të vetëm, por shpërblyer ata për përmbushjen objektive dhe strikte, në mënyrë të drejtë, është mënyra më e mirë për të nxitur përpjekjet kombëtare për të përmbushur kriteret e kërkuar të pranimit. Konkurrenca transparente e bazuar në merita bën mrekulli, madje edhe në Ballkan. Kjo është lloj i rivalitetit të Ballkanit që qytetarët e rajonit - dhe të gjithë Evropës - të mund të përfitojnë. Në fakt, nuk mund të ketë limit për këtë.

Gerald Knaus është udhëheqës , dhe Aleksandra Stiglmaier analiste e lartë, e Iniciativës Evropiane për Stabilitet, një institut hulumtues që ka ndjekur nga afër procesin e liberalizimit të vizave për Ballkanin Perëndimor. Më shumë informata mund të gjenden në: www.esiweb.org/whitelistproject.